

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**РЕГІОНАЛІЗМ ТА ІНТЕГРАЦІЯ
В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ**

**Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для студентів спеціальності 291 "Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії"
освітньої програми "Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2023**

УДК 327:323.17(072.034)

P32

Укладачі: О. І. Романюк
А. В. Горбачов

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин, політичних наук і практичної філософії.

Протокол № 1 від 31.08.2022 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Регіоналізм та інтеграція в сучасних міжнародних відносинах [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання курсової роботи для студентів спеціальності 291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії" освітньої програми "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії" першого (бакалаврського) рівня / уклад. О. І. Романюк, А. В. Горбачов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 32 с.

Подано методичні рекомендації до виконання курсових робіт студентів, рекомендовану літературу для використання під час виконання.

Рекомендовано для студентів спеціальності 291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії" освітньої програми "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 327:323.17(072.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2023

Вступ

Процеси глобалізації посилили роль регіональних чинників у суспільному розвитку. У міжнародних відносинах переваги отримують держави, здатні створити оптимальне співвідношення між глобалізацією та регіоналізацією. У процесі глобалізації відбувається трансформація інститутів державної влади: частина державних функцій екстраполюється на світовий, міжнародний або субнаціональний ієрархічний рівень до всесвітніх, міжнародно-регіональних організацій і транснаціональних корпорацій.

Навчальна дисципліна "Регіоналізм та інтеграція в сучасних міжнародних відносинах" спрямована на виховання кваліфікованих фахівців, здатних якісно і глибоко розуміти й аналізувати процеси, що відбуваються в світі в цілому, поглянути на ситуацію ширше, ніж це дозволяє вузька спеціалізація на конкретній країні або регіоні. У рамках навчальної дисципліни окремо розглянуто як теоретичні основи процесу регіоналізації, так і практичні приклади функціонування регіоналізму у міжнародних відносинах. Окрему увагу буде приділено написанню модульних контрольних робіт та есе.

Навчальна дисципліна "Регіоналізм та інтеграція в сучасних міжнародних відносинах" є обов'язковою освітньою компонентою циклу професійної підготовки та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього рівня "бакалавр" спеціальності 291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії".

Водночас важливе значення має самостійна робота студента як один із напрямів удосконалення творчої діяльності щодо здобуття та закріплення теоретичних знань, формування наукового світогляду, опанування практичних умінь і навичок. Одним із видів самостійної роботи студента, передбаченим навчальним планом дисципліни "Регіоналізм та інтеграція в сучасних міжнародних відносинах", є курсова робота. Виконання курсової роботи передбачає поглиблення і закріплення теоретичних знань та практичних навичок студентів у процесі вивчення цієї навчальної дисципліни. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни "Регіоналізм та інтеграція в сучасних міжнародних відносинах" містять теоретичні та практичні основи щодо виконання курсової роботи.

Мета методичних рекомендацій – формування у студентів знань загальних основ, оволодіння методами самостійного дослідження, практичне застосування теоретичних знань для вирішення конкретних завдань у виконанні курсової роботи з навчальної дисципліни.

Згідно зі стандартом, основними компетентностями, якими студенти мають оволодіти після написання курсової роботи, є:

- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій;
- здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;
- здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях;
- здатність вирішувати складні спеціалізовані завдання і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень;
- здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав;
- здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, а також місце України в них;
- здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем.

Завдяки формуванню й розвитку цих компетентностей студенти мають досягти таких **результатів навчання**:

- знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин;

- здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси;

- збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій;

- досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації;

- здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

1. Порядок організації виконання та захисту курсової роботи

Курсова робота є досить складною формою самостійної, творчої, аналітичної роботи студента. Вона є засобом перевірки теоретичної і методичної підготовки здобувача вищої освіти, його вміння працювати зі спеціальною літературою, осмислювати та систематизувати зібраний матеріал, аналізувати та порівнювати різні погляди на процеси, що відбуваються у галузі міжнародних відносин, чітко висловлювати свою думку, робити обґрунтовані висновки, формулювати пропозиції та ін.

Підготовка до написання курсової роботи вирішує одночасно навчальне (автор виявляє рівень засвоєння поточного навчального матеріалу, ознайомлення з відповідною літературою) і дослідницьке (засвідчує вміння автора аналізувати, узагальнювати, робити висновки) завдання.

Курсова робота – це окремий заліковий кредит навчальної дисципліни, що оцінюють як самостійний вид навчальної діяльності студента. Обсяг часу на виконання та захист курсової роботи студентом є складовою частиною часу на самостійну роботу студента в межах обсягу годин, що надані на цю навчальну дисципліну за планом. Згідно з навчальним планом студенти виконують курсову роботу з навчальної дисципліни "Регіоналізм та інтеграція в сучасних міжнародних відносинах". Курсову роботу виконують під керівництвом професора, доцента, старшого викладача або викладача кафедри.

Для успішного виконання курсової роботи з навчальної дисципліни студент має чітко дотримуватися таких рекомендацій.

Курсову роботу виконують у такій послідовності:

визначення напряму дослідження;

вибір теми курсової роботи;

вивчення та опрацювання літератури за обраною темою;

складання плану роботи;

оброблення зібраного матеріалу та написання тексту роботи;

оформлення курсової роботи;

подання курсової роботи керівнику для рецензування;

захист курсової роботи.

Визначення напрямку дослідження. Під час вибору напрямку дослідження доцільно користуватись запропонованим переліком тем, проте він не є обов'язковим і може уточнюватись або доповнюватись за бажанням студента та його наукового керівника.

Вибір теми курсової роботи. Виконання курсової роботи розпочинають із вибору студентом теми відповідно до переліку тем, затвердженого кафедрою міжнародних відносин, політичних наук і практичної філософії і погодження її з керівником курсової роботи.

Вивчення та опрацювання літератури за обраною темою. Головним завданням цього етапу є збирання матеріалу відповідно до затвердженої теми. Для написання курсової роботи підбирають та вивчають літературні джерела, що є основою наукового дослідження, складають бібліографію. Під час вибору літератури слід урахувати, якою мірою конкретне джерело присвячене безпосередньо темі дослідження, розкриває і аналізує її зміст. Бажано використовувати джерела, видані останнім часом.

Складання плану курсової роботи. Після попереднього ознайомлення з літературними джерелами студент самостійно складає план курсової роботи, що містить: вступ, 2–3 розділи, що розкривають тему, висновки та за необхідності додатки.

План повинен відповідати темі дослідження, мати чітку логіку поєднання теоретико-методичної, аналітичної та конструктивної частин. План обговорюється з науковим керівником, у разі необхідності корегується, потім затверджується.

Оброблення зібраного матеріалу та написання тексту роботи. Згідно з планом шляхом систематизації та оброблення зібраних матеріалів формують текст курсової роботи, виконують розрахунки, ілюстративний матеріал (рисунок, таблиці), обґрунтовують пропозиції, формулюють висновки.

Текст курсової роботи має бути відредагованим, стилістично та формативно витриманим. Остаточне оформлення курсової роботи здійснюють відповідно до вимог, викладених у методичних рекомендаціях.

Підготовка до захисту курсової роботи. Згідно з регламентом студент зобов'язаний подати курсову роботу науковому керівникові на перевірку та для отримання відгуку у встановлений термін. У відгуку зазначають позитивні та негативні сторони курсової роботи, оцінюють ступінь самостійності формулювання основних положень і висновків,

наявність елементів творчого пошуку і новизни, обсяг опрацьованої інформації, дотримання вимог щодо змісту й оформлення роботи і роблять висновок про допуск до захисту.

У разі невідповідності курсової роботи вимогам цих методичних рекомендацій робота має бути перероблена з урахуванням усіх зауважень. Повторно роботу подають з попереднім відгуком.

Порядок захисту курсової роботи. Час виступу не повинен перевищувати 8 хвилин, виступ має бути стислим та конкретним.

Захист курсової роботи розпочинають з доповіді, яка структурно складається з трьох частин:

- вступ – 2–3 хвилини (короткий зміст вступу в роботу – обґрунтування вибору теми, мета, завдання, об'єкт, предмет та методологія дослідження);
- інформація про виконану роботу – 2–3 хвилини (послідовно за розділами основної частини – що автором самостійно здійснено, проаналізовано, розраховано тощо);
- викладення основних результатів дослідження – 2–3 хвилини.

Члени комісії можуть ставити запитання з метою визначення рівня опрацювання студентом обраної теми, вміння вести дискусію, обґрунтувати та відстоювати свою точку зору, чітко відповідати на поставлене запитання.

2. Рекомендовані теми курсових робіт

1. Характерні особливості "відкритого" регіоналізму.
2. Особливості конфліктів на пострадянському просторі.
3. Територіальні суперечки в Північно-Східній і Південно-Східній Азії.
4. Конфлікти в Центральній і Східній Європі: причини та стратегії вирішення.
5. Особливості регіональних конфліктів в Африці.
6. Основні етапи розвитку інтеграції у ЄС.
7. Малі великі держави у процесі європейської інтеграції.
8. Особливості співробітництва європейських держав у рамках "Північного співробітництва".
9. Поняття міжнародного регіону та основні критерії його утворення.

10. Сутність та складові процесу регіональної інтеграції.
11. Політична мапа сучасного світу.
12. Основні регіони та субрегіони сучасного світу.
13. Роль міжнародних організацій у міжнародних відносинах.
14. Типи регіональних міжнародних організацій. Регіональні військово-політичні блоки: сутність, цілі та різновиди.
15. НАТО в європейській системі регіональної безпеки.
16. ОБСЄ в європейській системі регіональної безпеки.
17. Миротворчі місії ООН і створення системи колективної безпеки.
18. Роль УНАСУР у латиноамериканській інтеграції.
19. Глобалізація і регіоналізація: співвідношення понять і тенденцій світового розвитку.
20. Можливості близькосхідної інтеграції.
21. ТНК як внутрішньорегіональні та міжнародні актори.
22. Проблема американського глобального лідерства.
23. Проблема регіонального лідерства в ЄС.
24. Регіональні конфлікти: загальна проблема або внутрішня справа країн регіону.
25. Україна та регіональні проблеми.
26. Стратегічні інтереси ЄС на Близькому Сході.
27. Політика ЄС у Центральній Азії: проблеми безпеки регіону.
28. ЄС на пострадянському просторі: стратегії розширення.
29. Політика ЄС на африканському континенті.
30. Іberoамериканські конференції як форма трансрегіонального співробітництва.
31. Фінансова криза й основні інститути ЄС.
32. ЄС і США: основні аспекти співпраці.
33. ФРН як ключовий гравець європейської інтеграції.
34. Зовнішня політика Великобританії в контексті європейської інтеграції.
35. Ядерна програма Ірану і проблема ядерного статусу держави.
36. Регіональне лідерство: внутрішня і зовнішня політика Ірану.
37. Індія і Пакистан: регіональний контекст двосторонніх відносин.
38. Афганістан і політика США в Центральній Азії.
39. Регіональний статус і національні інтереси Туреччини.
40. Ісламська інтеграція країн Близького Сходу.
41. Турецько-ізраїльські відносини та регіональні процеси на Близькому Сході.

42. Територіальна проблема в китайсько-індійських відносинах.
43. Бразилія: ресурси регіонального впливу.
44. Енергетична політика Венесуели та особливості її регіонального статусу.
45. Основні аспекти проблеми створення без'ядерної зони на Близькому Сході.
46. Казахстан у системі євразійської інтеграції.
47. Особливості міжнародної міграції в ЄС після подій "арабської весни".
48. Особливості економічної інтеграції на євразійському просторі.
49. Участь України в регіональних міждержавних організаціях.
50. Залучення постсоціалістичних країн до загальноєвропейських інтеграційних проєктів (ЦЕФТА, Вишеградська група, Балтійське співробітництво та ін.).
51. Цілі, завдання, напрями діяльності ЦЄІ.
52. Особливості участі південно-східноєвропейських держав у проєктах регіональної інтеграції.
53. Розвиток інтеграційних процесів на пострадянському просторі.
54. ЄврАзЕС і ЄЄП: спільне та відмінне.
55. Підходи латиноамериканських держав до розвитку інтеграційних процесів у 60-80-х рр. ХХ ст.
56. Еволюція підходів латиноамериканських держав до інтеграційних процесів наприкінці ХХ ст. – початку ХХІ ст.
57. Передумови розвитку інтеграційних проєктів у Латинській Америці.
58. Роль та місце Латиноамериканської асоціації інтеграції у розвитку інтеграційних процесів у регіоні.
59. Інтеграційні ініціативи у Центральній Америці.
60. Політичний вимір латиноамериканської інтеграції.
61. Особливості діяльності Меркосур.
62. Підходи провідних держав регіону до проєктів міжамериканської інтеграції.
63. Основні напрями діяльності та підходи держав-учасниць до співробітництва в рамках НАФТА.
64. Політика США щодо інтеграції в Латинській Америці.
65. Причини і передумови розвитку інтеграції в Азії.
66. Регіональні і субрегіональні комплекси відносин в Азії, їхня характеристика.

67. Проекти регіональної співпраці держав Південно-Східної Азії. Напрями, форми і методи діяльності АСЕАН.
68. Особливості підходів арабських дослідників до проблем інтеграції.
69. Основні форми і проекти міжарабської інтеграції.
70. Проблема лідерства у реалізації проектів інтеграції арабських держав.
71. Середній Схід у сучасних інтеграційних процесах.
72. Позиція Японії щодо розвитку інтеграційних процесів у регіоні.
73. Особливості політики КНР щодо участі у інтеграційних проектах.
74. Політика РФ щодо участі в інтеграційних об'єднаннях.
75. Становлення та розвиток діяльності АТЕС.
76. Особливості співробітництва держав Співдружності націй.
77. Основні форми і методи інтеграції держав Океанії.
78. Політика Австралії та Нової Зеландії відносно співпраці держав регіону.
79. Історичні підвалини та чинники розвитку інтеграції в Африці.
80. Регіоналізація африканських держав, особливості формування та характеристика комплексів регіональних і субрегіональних відносин.
81. Позиція провідних африканських держав до співробітництва щодо поглиблення інтеграції.
82. Основні напрями діяльності ЕКОВАС.
83. Цілі, принципи і напрями діяльності КОМЕСА.
84. Місце та роль Африканського Союзу у системі загально-регіонального співробітництва.
85. Політична регіоналізація Європи.
86. Політична регіоналізація Азії.
87. Політична регіоналізація Африки.
88. Політична регіоналізація Американського континенту.
89. Політична регіоналізація Тихоокеанського простору: Австралія і Океанія.
90. Регіональний чинник у діяльності ООН.
91. Вплив римської цивілізації на регіоналізацію сучасної Європи.
92. Західноєвропейський та Східноєвропейський цивілізаційні ареали та їх впливи на сучасні міжнародні відносини.
93. Реформація та її вплив на регіоналізацію та інтеграцію сучасної Європи.

94. Коаліції та блоки періоду Першої світової війни.
95. Коаліції та блоки періоду Другої світової війни.
96. Причини політичного розколу Європи на Західну і Східну наприкінці Другої світової війни.
97. Інтеграційні процеси в Західній Європі після Другої світової війни.
98. Інтеграційні процеси в Східній Європі після Другої світової війни.
99. Складнощі процесу інтеграції Західної та Східної Німеччини в єдину демократичну державу.
100. Вишеградська група та її цілі.
101. Причини інтеграції посткомуністичних країн до Європейського Союзу та НАТО.
102. Процеси політичної інтеграції на пострадянському просторі.
103. Проблема інтеграції України в західні чи східні політичні та економічні структури.
104. Ірландська проблема в політичному розвитку Великої Британії.
105. Каталонська проблема в політичному розвитку Іспанії.
106. Проблема "Країни Басків" у політичному розвитку Іспанії.
107. Проблема Квебеку у політичному розвитку Канади.
108. Доктрина Монро та її вплив на формування зовнішньої політики США.
109. Об'єднаний ринок країн Південного конусу (МЕРКОСУР).
110. Латиноамериканська асоціація вільної торгівлі (ЛАВТ).
111. Центральаноамериканський спільний ринок.
112. Карибське співтовариство (КАРІКОМ).
113. Зовнішньополітичні впливи на держави Центральної Азії.
114. Близькосхідний вузол політико-економічних та релігійно-культурних суперечностей.
115. Особливості міжнародних відносин у регіоні Північної Африки.
116. Проблеми політичного розвитку та міжнародних відносин у Субсахарському регіоні.
117. Африканський Союз як міжнародна регіональна організація африканського континенту.
118. Тихоокеанський регіон у системі міжнародних відносин.
119. Австралія в системі безпеки Індо-Тихоокеанського регіону.
120. Нова Зеландія в системі безпеки Індо-Тихоокеанського регіону.

3. Зміст і структура курсової роботи

Загальний обсяг курсової роботи має складати 30 – 35 сторінок (без додатків) формату А4 друкованого тексту. Курсова робота має містити:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основну частину (2–3 розділи);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Курсова робота має органічно поєднувати теоретико-методичну та аналітично-проектну частини. Рекомендовано дотримання такої структури курсової роботи (табл. 1).

Таблиця 1

Типова структура та зміст розділів курсової роботи

Розділи курсової роботи	Рекомендований обсяг сторінок
Вступ	2 стор.
1. Теоретико-методичні основи аналізу міжнародних відносин та світової політики обраною темою (теоретико-методична частина).	10 – 12 стор.
1.1. Понятійний апарат.	3 – 4 стор.
1.2. Класифікація ознак за темою / Основні чинники, що впливають на категорії обраної теми.	3 – 4 стор.
1.3. Світовий досвід вирішення проблемних питань	3 – 4 стор.
2–3. Аналіз проблем стосовно обраної теми (аналітична частина).	10 – 12 стор.
2.1. Опис вихідної інформації обраної теми.	3 – 4 стор.
2.2. Аналіз ключових питань за обраною темою.	3 – 4 стор.
2.3. Розроблення рекомендацій щодо покращення ситуації у межах проблем обраної теми	3 – 4 стор.
Висновки	2 стор.
Список використаних джерел	Не менше 25 джерел
Додатки	–

Титульний аркуш

Титульний аркуш курсової роботи оформлюють за встановленою формою (додаток А).

Зміст

Зміст є основою курсової роботи, який студент визначає самостійно, але обов'язково погоджує з керівником курсової роботи. Зміст розташовують після титульного аркуша з нової сторінки. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів та підрозділів. Зміст розділів обумовлений темою курсової роботи. Зміст відображає послідовність розташування складових частин курсової роботи: вступу, назви всіх розділів і підрозділів, висновків, бібліографічного списку, додатків. Назви розділів і підрозділів мають бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її. У змісті вказують номер сторінки, з якої починають викладення кожної частини (додаток Б).

Вступ

Обсяг 1–2 сторінки. У вступі обґрунтовують *актуальність обраної теми, аналізують ступінь попереднього розроблення проблеми, визначають мету і завдання роботи, об'єкт і предмет дослідження, вказують використані методи та джерельну базу дослідження, розкривають структуру роботи.*

Обґрунтування актуальності обраної теми – початковий етап будь-якого дослідження. Висвітлення актуальності має бути небагатослівним: достатньо показати головне – сутність проблемної ситуації, що визначає актуальність теми.

Від доказу актуальності обраної теми логічно перейти до формулювання *мети* дослідження, а також вказати на конкретні завдання, які належить вирішити відповідно до цієї мети.

Формулювання *завдань* наводять у вигляді перерахування: вивчити ..., дослідити ..., проаналізувати ..., охарактеризувати ..., встановити ..., виявити ..., визначити ... та ін. Завдання мають відображати зміст розділів або підрозділів курсової роботи.

Методи дослідження. Слід перерахувати методи, які використовувалися для досягнення поставленої в роботі мети. Методи розподіляються на загальнонаукові й спеціальні. Загальнонауковими методами є аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, дедукції й індукції, системний аналіз тощо. До спеціальних методів належать: соціологічний, історичний, структурно-функціональний, системний, біхевіористичний та інші методи.

Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме буде досліджено за допомогою того або іншого методу. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Вступ також має містити визначення об'єкта та предмета дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію.

Предмет наукового дослідження знаходиться в межах об'єкта і відображає лише суттєві зв'язки та відносини, властивості, аспекти, функції, що є головним для конкретного дослідження. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносять між собою як загальне і часткове.

Ступінь вивчення проблеми – це коротка характеристика раніше виконаних досліджень з даної тематики. Тут слід перерахувати зарубіжних та вітчизняних авторів, що займались або займаються даною проблематикою, оцінити якість і глибину їх розробок, коротко викласти різні точки зору і підходи до вирішення того або іншого питання, пропозиції окремих авторів, а також виказати своє ставлення до вирішення проблеми, відзначивши правильне обґрунтоване її рішення.

Методика – це спосіб, алгоритм виконання дослідження. Зазвичай вона запозичена у певного науковця/науковців ("робота виконувалася аналогічно ..."), але може бути розроблена самостійно.

У *характеристиці використаних джерел* слід зазначити базові навчальні та наукові видання, законодавчі акти, довідники, статті, звіти, розділити їх за важливістю, якістю інформації, оригінальності викладення, глибиною розробок.

Завершують вступ стандартною фразою: "Робота складається зі вступу, N розділів, висновків; містить N сторінок тексту, N рисунків, N таблиць, N додатків. Список джерел містить N найменувань літератури".

Основна частина

Перший розділ (10 – 12 сторінок) має бути *теоретико-методичною частиною роботи*, що є основою для дослідження конкретної тематики.

Теоретична частина повинна відповідати темі курсової роботи. Для цього слід провести критичний теоретичний аналіз основних джерел з обов'язковим посиланням на них. Формулюють проблематику

дослідження, досліджують різні точки зору та теоретичні підходи до вивчення проблеми, що досліджується.

Аналітична частина. У другому та, можливо, третьому розділі (10 – 15 сторінок) курсової роботи проводять аналіз ключових питань за обраною темою та розроблення рекомендацій щодо вдосконалення ситуації у міжнародному просторі, що досліджується.

Метою проведення комплексного аналізу проблемних ситуацій у міжнародних відносинах є формування у студента компетентного підходу до проведення аналітичних досліджень.

За підсумками проведених аналітичних досліджень необхідно зробити обґрунтовані висновки та пропозиції щодо покращення ситуації в обраній країні.

Важливою складовою проведення поглибленого аналізу за обраною темою є всебічний розгляд та оцінювання ступеня вирішення досліджуваних проблем у міжнародно-політичній сфері.

Обов'язковою є власна оцінка автора щодо виявлених тенденцій та обґрунтування висновків і пропозицій, спрямованих на вирішення проблемних питань аналізу міжнародних проблем світової політики за темою дослідження.

Виконання цього розділу сприяє формуванню компетентностей аналітичного напрямку. Зміст і структура аналітичної частини роботи залежать від теми й основних завдань дослідження.

Під час виконання аналітичної частини курсової роботи обов'язковим є посилання на офіційні інформаційні джерела, робота з вебсайтами міжнародних урядових і неурядових організацій, Міністерств закордонних справ різних країн, які є інформаційною основою діяльності таких компаній.

Можна додати схеми, графіки, рейтинги тощо. Студент повинен продемонструвати свої знання та вміння не тільки проаналізувати конкретну проблему, але й ретельно розкрити найбільш прийнятні шляхи її вирішення для конкретної міжнародної проблематичної ситуації.

Кожен розділ роботи має завершуватись чіткими висновками, що містять коротку сутність отриманих результатів, їх практичну цінність.

Розділи потрібно поділяти на підрозділи. Кожний розділ і підрозділ має містити закінчену інформацію, завершуватись логічними та чіткими висновками. Студент повинен дотримуватися принципу академічної доброчесності та своїми словами викладати матеріал. Не допускають переписування, запозичення з інших публікацій без посилання на джерело.

Висновки

Обсяг – 2 сторінки. Загальні висновки розташовують безпосередньо після викладення сутності роботи, починаючи з нової сторінки. У висновках наводять оцінювання одержаних результатів дослідження (наукову, практичну, соціальну цінність). Ця частина містить висновки автора стосовно сутності проблеми, питань, що розглядались у роботі, можливих галузей використання здобутих результатів роботи. Текст висновків доцільно поділяти на пункти. У такому випадку кількість пунктів повинна відповідати кількості завдань, окреслених у вступі. Висновки повинні узгоджуватись із поставленими завданнями.

Висновки і пропозиції мають бути сформульовані в тезовій формі чітко, ясно, зрозуміло; відображати зміст роботи, її теоретичне і практичне значення. Кваліфіковано кожний пункт висновків складається з двох логічних частин – твердження ("визначено ...") і доказу ("оскільки ...", "на підставі ...").

Список використаних джерел

Наукове дослідження завершують списком використаних джерел, який починають з нової сторінки після висновків. Насамперед записують джерела, які видані кирилицею, а потім – латиницею. Отже, основна вимога до укладання списку використаних джерел – це **однотипне оформлення** та дотримання чинного державного стандарту на бібліографічний опис документів і друкованих творів.

Відповідно до обраної теми студент здійснює пошук, систематизацію і ретроспективний аналіз джерел науково-методичної інформації, а саме: монографій, авторефератів дисертацій, підручників і посібників, публікацій у періодичних професійних виданнях, реферативних журналах, інформація з мережі "Інтернет".

Огляд літератури має продемонструвати вміння студента працювати зі спеціальною літературою, систематизувати джерела, критично їх розглядати, виокремлювати суттєве, оцінювати зроблене раніше іншими дослідниками, визначати головне в сучасному стані вивчення теми.

До списку використаної літератури треба включати тільки ті, які цитують або згадують в курсовій роботі. Список використаних у курсовій роботі джерел має становити не менше 25 найменувань (додаток В).

Додатки

У додатки виносять громіздкі таблиці допоміжного характеру, блок-схеми, зразки форм, таблиць тощо.

Під час виконання завдання необхідно дотримуватися нормативно встановлених правил оформлення тексту, таблиць, формул, схем, рисунків.

Текст у курсовій роботі має бути викладеним у науковому *стилі*. Науковий стиль характеризують такі складники: змістовна логічність, цілісність, об'єктивність, лаконічність, ясність, зрозумілість, завершеність, доказовість суджень.

Науковий стиль також передбачає вживання в тексті наукової термінології. Текст викладають від третьої особи, наприклад: *вважаємо, на думку автора*.

Найважливішими засобами логічного зв'язку є спеціальні функціонально-синтаксичні конструкції, що вказують на послідовність розвитку думки. Наприклад, для відображення причинно-наслідкових зв'язків слід використовувати такі висловлювання: *тому; відповідно до чого; внаслідок того, що; у зв'язку з тим, що; крім цього та ін.*

Для переходу до іншої думки доцільно використовувати висловлювання: *перш ніж вказати на; слід розглянути та ін.*

Висновки, переважно, починають так: *таким чином; отже; проведене дослідження дозволило дійти таких висновків; раніше зазначене дозволяє констатувати, що ...; дослідження засвідчило, що ...; узагальнюючи, слід визначити ... та ін.*

Характерними для наукового стилю є речення із чіткими синтаксичними зв'язками, наприклад: *відповідно до; згідно з; у результаті; зважаючи на ...; порівняно з ... та ін.*

Обов'язковою вимогою об'єктивності викладення матеріалу є джерело, на яке посилається студент. У цьому випадку слід вживати такі слова й словосполучення, як: *на думку ...; за такими даними та ін.*

Науковий стиль передбачає також широке використання пасивних конструкцій, наприклад: *з'ясовано необхідні умови; розглянуто; проаналізовано, обґрунтовано та ін.*

Типовими елементами мовностилістичного оформлення курсової роботи є також такі конструкції:

"Актуальність дослідження визначається ..."

"Аналіз праць із питань ... [5; 8; 17], засвідчив, що ..."

"Мета дослідження полягає у ..."

"Завдання дослідження зумовлені його метою і передбачають: охарактеризувати ...; визначити ...; виокремити ... дослідити ...; з'ясувати ...".

"Поставлена мета передбачає вирішення таких завдань ...".

"У роботі застосовано такі методи ...".

"Практичне значення дослідження полягає ...".

"Дослідження ... показало (продемонструвало, засвідчило), що ...".

"Результати дослідження засвідчили, що ...".

"На підставі аналізу досягнень ...".

"Результати порівняльного аналізу засвідчили, що ...".

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити *цитати*. До того ж необхідно дотримуватися загальних вимог до цитування й посилання:

1) кожен цитату або інформацію, що не є авторською, обов'язково супроводжують посиланням на джерело. Текст цитати оформлюють лапками й наводять у граматичній формі джерела цитування, зі збереженням особливостей авторського написання, а посилання на джерело цитування в тексті роботи оформлюють таким чином: [4, с. 93], де 4 – номер джерела посилання, 93 – номер сторінки наведеної цитати. Нумери сторінок, на які є посилання в курсовій роботі, наводять й тоді, якщо використовують матеріали джерел, які мають велику кількість сторінок;

2) цитування має бути повним, без перекичувань думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців під час цитування допускають й позначають трьома крапками;

3) посилання на джерела без цитування в тексті курсової роботи оформлюють згідно з їхнім переліком у квадратних дужках без зазначення сторінок, наприклад, коли є посилання на багато джерел – "... висвітлені в працях видатних вітчизняних учених ... [2 – 6]", або [3; 15], на одне джерело – [5];

4) посилання на ілюстрації, таблиці або формули, використані в дослідженні, вказують відповідно до їхнього порядкового номера.

Наприклад: "рис. 1.1", "див. табл. 1.1" тощо.

За наявності у студента власних публікацій слід давати посилання на них в основному тексті.

4. Правила оформлення курсової роботи

Загальні вимоги до оформлення курсової роботи

Курсову роботу оформляють за допомогою комп'ютера – текст друкують з одного боку аркуша паперу стандартного формату А4 до тридцяти рядків на сторінці. Абзацний відступ має бути однаковим по всій роботі й дорівнювати 5 знакам (приблизно 1,25 см), вирівнювання основного тексту – по ширині.

Шрифт друку повинен бути чітким, рядок – чорного кольору середньої жирності. Під час комп'ютерного набору тексту слід використовувати гарнітуру шрифту Times New Roman, кегель 14. Міжрядковий інтервал – множник 1,3. Під час оформлення таблиць та рисунків допускається використання 12 розміру шрифту. Міжрядковий інтервал у таблиці може бути від 1,1 до 1,3.

Текст курсової роботи має бути надрукований з обов'язковим дотриманням таких полів від краю аркуша: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм.

Під час виконання робіт необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності і чіткості зображення по всій роботі. У роботі повинні бути чіткі лінії, літери, цифри та інші знаки. Усі лінії, літери, цифри і знаки повинні бути однаково чорними по всій роботі.

Окремі слова, формули, знаки, що вписують у текст, повинні бути чорного кольору, щільність вписаного тексту повинна бути максимально наближеною до щільності основного тексту.

Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, ілюстрацій, таблиць, формул подають арабськими цифрами.

Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті на відстані 10 мм від верхнього та правого країв аркушу без крапки в кінці.

Нумерацію сторінок починають з другої сторінки роботи.

Нумерація повинна бути на сторінках альбомного та книжкового формату. На додатках також проставляють нумерацію сторінок.

Заголовки

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи та підрозділи. Кожний розділ починають номером та назвою.

Заголовки структурних частин роботи "ЗМІСТ", "ВСТУП", "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ" друкують великими літерами симетрично до тексту. Кожну структурну частину курсової роботи (вступ, розділи, висновки, список використаних джерел, додатки) треба починати з нової сторінки.

Заголовки розділів і підрозділів варто починати з абзацного відступу, не підкреслюючи, без крапки наприкінці (рис. 4.1). Заголовки розділів слід писати великими літерами, підрозділів – друкують маленькими літерами (окрім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Відстань між заголовком (розділів, підрозділів), попереднім та подальшим текстом повинна бути в межах 20 мм (рис. 4.1), однакова по всій роботі. Після заголовку підрозділу на сторінці (в кінці сторінки) повинно бути не менш 3–4 рядків.

Ілюстрації та таблиці

Ілюстрації та таблиці необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом "Рис." і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Текст підрозділу 1.2

✕ ... яскравим прикладом держави, яка вміло користується політикою "м'якої сили", є США, які вже сформували потужний теоретичний та практичний капітал "м'якої сили".

▼

Приблизно 20 мм

✕

1.3. Концепція "розумної сили": у сучасному науковому дискурсі

На сучасному етапі розвитку теорії міжнародних відносин вітчизняними та зарубіжними вченими розроблено

Рис. 4.1. Наочне подання вимог щодо оформлення підрозділів курсової роботи

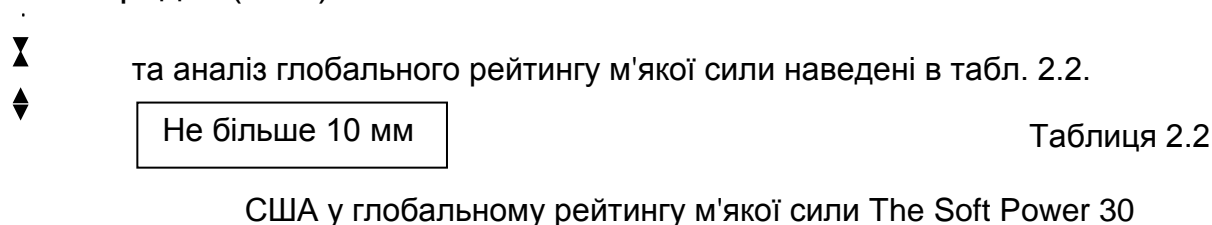
Таблицю варто розташовувати безпосередньо після тексту, в якому її згадують вперше, або на наступній сторінці, якщо таблиця доволі

завелика для її вбудовування в структуру тексту на тій же самій сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті.

Таблиці нумерують арабськими цифрами послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу (рис. 4.2). У правому верхньому куті над відповідним заголовком розміщують напис "Таблиця" із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, наприклад: "Таблиця 1.2" (друга таблиця першого розділу). Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких.

Якщо таблицю треба переносити на наступний аркуш, то слід писати на наступному аркуші "Закінчення таблиці 2.1" (далі подавати таблицю).

Відстань між текстом та таблицею (перед і після неї) має дорівнювати 1 рядок (1 см).

Рік	2015	2016	2017	2018	2019
Місце	3	1	3	4	5
(оцінка)	(73,68)	(77,96)	(75,02)	(77,80)	(77,40)

Рис. 4.2. Наочне подання оформлення таблиць в курсовій роботі

Посилання

Під час написання курсової роботи студент повинен давати посилання на джерела та матеріали, що наводять в роботі. Посилання дають змогу перевірити достовірність відомостей.

Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за списком літератури, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, "... у працях [1 – 7] ..." або "... у роботі [5, с. 87] ...", або просто вказати номер джерела біля запозиченого тексту [25].

Під час посилання на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння або додатки зазначають їх номери.

Наприклад:

"... у розділі 2 ..."

"... відповідно до підрозділу 2.3 ..."

"... на рис. 1.5 ..."

"... у табл. 3.2 ..."

"... згідно з табл. 3.2 ..." або "... виходячи із табл. 3.2 ..."

"... (див. табл. 3.2) ..." "... за формулою (3.5) ..."

"... у рівняннях (1.9) – (1.12) ..."

"... у додатку Б ..." або "... (додаток Б)."

Список використаних джерел

Список, який містить інформаційні джерела і спеціальну літературу, оформлюють у такому порядку:

- україномовні та інші, написані кирилицею, найменування;
- англomовні або інші, написані латиницею;
- інтернет-ресурси (вебсайти) – україномовні та інші, написані кирилицею;
- інтернет-ресурси (вебсайти) – англomовні або інші, написані латиницею.

Бібліографічні записи розташовують за алфавітом авторів та заголовків робіт (якщо автора не вказано, або авторів більше трьох):

розміщення бібліографічних записів у разі збігу першого слова назви – за алфавітом другого слова і т. д.;

розміщення праць одного автора – за алфавітом першого слова назви окремих творів;

розміщення праць авторів з однаковими прізвищами – за алфавітом ініціалів авторів;

у разі збігу прізвищ та ініціалів авторів – за алфавітом праць.

Кожну позицію слід оформлювати згідно з державним стандартом ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання".

Нумерувати позиції арабськими цифрами з крапкою. У списку має бути не менше 30 позицій.

Додатки

Усі додатки варто розміщувати після списку використаних джерел і літератури у порядку посилань на них у тексті. Перед додатками повинен бути чистий аркуш із одним словом посередині "ДОДАТКИ".

Кожен додаток розміщують на окремій сторінці, він повинен мати заголовок і слово "Додаток" над заголовком з великою однією літерою (окрім Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь), наприклад, "Додаток Б".

Усі додатки також повинні мати номери сторінок.

Посилаючись на конкретні додатки, пишуть "... на рис. А.1 ...", "... на рис. В.1 ..." тощо.

Наводячи у додатках копію документа, перед нею залишають аркуш з написом "ДОДАТОК _" і його назву в центрі й посередині. У правому верхньому куті ставити порядковий номер сторінки.

5. Оцінювання результатів виконання курсової роботи

Оцінюють курсову роботу члени комісії після її захисту студентом за 100-бальною шкалою оцінок.

Критерії оцінювання курсової роботи наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Структура оцінювання курсової роботи

Критерії оцінювання курсової роботи	Бали
Повне оформлення роботи	5
Уміння шукати необхідну інформацію (літературу)	10
Актуальність теми та оригінальність виконання	10
Самооцінка ступеня досягнення мети	10
Правильність і доречність використання методів та інформації	10
Практична значущість отриманих результатів	10
Логічність, вміння узагальнювати й робити висновки	10
Використання програмного забезпечення	10
Компонент своєчасності	10
Захист курсової роботи	15
Підсумковий рейтинговий бал з курсової роботи	100

Рейтингова оцінка курсової роботи містить формальний та змістовний критерії.

До формальних критеріїв належать: дотримання термінів здачі завершеної роботи, правильність оформлення, грамотність структурування роботи, наявність посилань, наявність ілюстративного матеріалу, використання сучасної літератури та ін. Оцінка за формальними критеріями не перевищує 30 балів із 100 можливих.

До змістовних критеріїв належать: актуальність теми, збалансованість розділів роботи, правильність формулювань цілей і завдань дослідження, відповідність змісту заявленої теми, ступінь самостійності, наявність елементів наукової новизни, практична цінність роботи, знання новітньої літератури тощо. Оцінка за змістовним критерієм не перевищує 50 балів зі 100 можливих.

Окремо оцінюють захист роботи. При цьому оцінюють вміння студента подати матеріал, його ораторське мистецтво, володіння термінологією в усному мовленні, вміння переконувати, відповіді на запитання за темою роботи тощо. Оцінка за захист не перевищує 20 балів. Якщо студент за курсову роботу набирає менше 50 балів, то вона не зараховується.

Рекомендована література

Основна

1. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 200 с.

Додаткова

2. Верменич Я. В. Регіональна інтеграція в умовах глобалізації: теорії та сучасні реалії / Я. В. Верменич. – Київ : Інститут історії України НАН України, 2018. – 395 с.

3. Городня Н. Регіоналізм у "Великій Східній Азії" у XXI ст. / Н. Городня // Історичні і політичні дослідження. – 2018. – № 1 (62). – С. 164–178.

4. Лизун М. Тенденції розвитку регіональної економічної інтеграції: методологічний аспект / М. Лизун // Журнал Європейської Економіки. – 2020. – № 1 (72). – С. 85–101.

5. Милосердна І. М. Політична регіоналістика : навчально-методичний посібник / І. М. Милосердна, Т. М. Краснопольська. – Одеса : Фенікс, 2021. – 54 с.

6. Регіональні підсистеми міжнародних відносин : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О. П. Іваницька, Ю. Т. Теміров, І. В. Богінська та ін. – Вінниця : ТОВ "Нілан-ЛТД", 2018. – 444 с.

Інформаційні ресурси

7. Атлантична рада США. – Режим доступу : <http://www.atlanticcouncil.org>.

8. Брукінгський інститут (The Brookings Institution (BI)). – Режим доступу : <http://www.brookings.edu>.

9. Європейський союз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.europarl.eu.int>.

10. Королівський інститут міжнародних відносин (The Royal Institute of International Affairs). – Режим доступу : <https://www.chathamhouse.org>.

11. МЗС України (офіційний сайт). – Режим доступу : <https://mfa.gov.ua/ua>.

12. Організація Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org>.

13. Регіон у системі міжнародних відносин [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/14629/30/%D0%9C%D0%92%D0%A1%D0%9F_%20%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%B0%2010.%20%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD%20%D1%83%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D1%96%20%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD.pdf.

14. Регіоналізм і регіоналізація: основні поняття та типологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://law.karazin.ua/resources/doks/jm13-eu-201920.pdf>.

15. Теорії регіоналізму в сучасних політико-правових дискурсах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://law.karazin.ua/resources/doks/jm5-eu-201920.pdf>.

Додатки

Додаток А

Приклад титульного аркуша курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра міжнародних відносин, політичних наук і практичної філософії

КУРСОВА РОБОТА

з навчальної дисципліни "Регіоналізм та інтеграція в сучасних
міжнародних відносинах"
на тему " _____ "

Студента 3 курсу, групи 6.01.291.10.20.1
спеціальності "Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії"
Іванова І. І.

Керівник: _____ докт. філософ. наук,
професор Кузь О. М.

Члени комісії:

докт. політ. наук, професор Романюк О. І.
канд. політ. наук, ст. викл. Горбачов А. В.

Національна шкала _____
Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Харків, 2023

План курсової роботи (приклад)

Тема: "Концепт примусу в контексті міжнародних відносин"

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ КОНЦЕПТУ ПРИМУСУ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ	4
1.1. Презентація концепту примусу в поглядах політичних реалістів	8
1.2. Інтерпретація примусу політичними реалістами	12
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТРАТЕГІЙ ПРИМУСУ В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ УМОВАХ	13
2.1. Функціональна система застосування примусу	13
2.2. Актори тактики політики примусу	18
ВИСНОВКИ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	27

Приклади оформлення використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги: Один автор	1. Довгаль О. А. Протекціонізм і лібералізм у процесі глобалізації світової економіки (Питання теорії і методології) / О. А. Довгаль. – Харків : Вид-во НУА, 2004. – 319 с. 2. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму / М. Вебер ; пер. з нім. О. Погорілого. – Київ : Основи, 1994. – 261 с. 3. Aron R. Paix et guerre entre les nations / R. Aron. – Paris : Calmann-Lévy, 1984. – 794 p.
Два автори	1. Кузь О. Н. Геополітика : конспект лекцій / О. М. Кузь, Д. С. Коротков. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2008. – 184 с. 2. Keohane R. Power and Interdependence: World-Politics in Transition / R. O. Keohane, J. S. Nye. – Boston : Little, Brown and Company, 1977. – 273 p.
Три автори	Манжола В. А. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980 – 2000 рр.) / В. Манжола, І. Коміренко, Л. Гайдуков. – Київ : Либідь, 2001. – 624 с.
Чотири автори та більше	Міжнародні економічні відносини: практикум : навч. посіб. для студ. екон. напрямів / [О. І. Шнирков та ін.] ; за ред. проф. О. І. Шниркова. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2013. – 183 с.
Монографії	1. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія / М. Т. Степико. – Київ : НІСД, 2011. – 336 с. 2. Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 316 с.
Без автора	Конфліктологія : підручник для студентів вищих навч. закладів / за ред. М. М. Герасіної, М. І. Панова. – Харків : Право, 2002. – 256 с.
Багатотомний документ	Новий тлумачний словник української мови : у 3-х т. / уклад. : В. В. Яременко, О. М. Сліпущко ; за ред. О. А. Аматауні. – Київ : Аконт, 2007. – Т. 1. – 926 с.
Матеріали конференцій	Україна в політичній, економічній, правовій та інформаційній сферах: геостратегічні пріоритети : матеріали наукової конференції, 15 жовтня 2015 року / М-во освіти і науки України. – Київ : Київський університет. – 290 с.
Словники	1. Європейський Союз: економіка, політика, право : енцикл. слов. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; [Андрєєва О. М. та ін. ; ред. кол. В. В. Копійка (голова) та ін.]. – Київ : Київський університет, 2011. – 367 с. 2. Політологічний енциклопедичний словник / Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. ; за заг. ред. М. П. Требіна. – Харків : Право, 2015. – 816 с.

1	2
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 грудня 2005 року // Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с.</p> <p>2. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголош. резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року // База даних "Законодавство України" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.</p> <p>3. Конституція України : Закон України № 254к/96-ВР від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. 1996. – № 30. – Ст. 141.</p>
Дисертації та автореферати дисертацій	<p>1. Європейська політика сусідства як напрям зовнішньої політики Європейського Союзу : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.04 / Халаджи Вікторія Вікторівна. – Київ, 2011. – 254 с.</p> <p>2. Байковський П. Б. Формування та механізми функціонування партійної системи Європейського Союзу : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.04 / П. Б. Байковський ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2011. – 20 с.</p>
Стаття в журналі	<p>Ільницька У. Процес інституціоналізації неурядових міжнародних організацій у світовій політиці / У. Ільницька // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – 2013. – Вип. 25. – С. 119–123.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Васильєв Г. Ю. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми [Електронний ресурс] / Г. Ю. Васильєв. – Режим доступу : https://cathedra.io.ua/s1220716/tema_1._mijnarodna_sistema_subk_t_i_vidnosini_normi.</p> <p>2. Глобальна та національна безпека : підручник [Електронний ресурс] / авт. кол. : В. І. Абрамов, Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянчук та ін. ; за ред. Г. П. Ситник. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с. – Режим доступу : https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/11/Navchalniy-pos-ibnik-GPNB.pdf.</p> <p>3. Набі І. М. А. Функціональні особливості Вестфальського міжнародного порядку в теорії міжнародних відносин [Електронний ресурс] / І. М. А. Набі // Гілея : наук. вісник. – 2013. – № 78. – С. 373–376. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2013_78_114.</p> <p>4. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України № 2091-VIII від 08.06.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17.</p> <p>5. Cuperly T. Government Involvement In Religion: Causes And Effects of Open Religious Markets [Electronic resource]. – Access mode : https://cdr.lib.unc.edu/concern/dissertations/fb494927r.</p>

Зміст

Вступ.....	3
1. Порядок організації виконання та захисту курсової роботи.....	6
2. Рекомендовані теми курсових робіт.....	8
3. Зміст і структура курсової роботи	13
4. Правила оформлення курсової роботи.....	20
5. Оцінювання результатів виконання курсової роботи.....	24
Рекомендована література.....	25
Додатки.....	27

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

РЕГІОНАЛІЗМ ТА ІНТЕГРАЦІЯ В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

**Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для студентів спеціальності 291 "Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії"
освітньої програми "Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Романюк** Олександр Іванович
Горбачов Антон Володимирович

Відповідальний за видання *О. І. Романюк*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *Н. В. Завгородня*

План 2023 р. Поз. № 196 ЕВ. Обсяг 32 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*